

ภาคผนวก ข

การจัดทำกิจกรรมสนทนากลุ่ม/รายงานสรุปการถอดเทป

การจัดทำกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP DISCUSSION)

หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วย นายวิกรม บุญนุ่น (เปลี่ยนชื่อเป็น นายกฤตเมธ บุญนุ่น) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่นที่ 2 รหัส 46G3337018 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีความประสงค์จะทำการวิจัยในเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะใช้ในการประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ และด้วยเหตุผลดังกล่าวจำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อที่จะใช้ในการประกอบการวิจัย โดยวิธีการทำการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP DISCUSSION) เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลที่รวดเร็วได้มาก และการทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ และเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นได้ทุกคน

อนึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงแต่เป็นการทำกิจกรรมของนักศึกษาเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวด้วย เนื่องจากเมื่อมีการทำกิจกรรมเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการนำเอาผลลัพธ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าวไปเป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

ลักษณะของการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่ใช้ถามผู้ที่เข้าร่วมการประชุมโดยจำแนกตามรายวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 ประชาชนที่มีอายุมากขึ้น การพิจารณาในการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครโดยการคำนึงถึงนโยบายหรือผลงานของพรรคและตัวผู้สมัครเองมีน้อยลง ทำให้มีแนวโน้มว่าจะถูกชักจูงหรือถูกซื้อเสียงมากขึ้น

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงเพียงเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น ส่งผลให้ขาดการพิจารณาการลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร โดยคำนึงถึงนโยบายหรือผลงานของพรรคและตัวผู้สมัคร ทำให้มีแนวโน้มว่าจะถูกชักจูงหรือถูกซื้อเสียง

1.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมาตั้งแต่เกิด ส่วนใหญ่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในชุมชน

1.4 ผู้ที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่ ไปลงคะแนนเสียงเพียงเพราะการเสียสิทธิ

1.5 กลุ่มบุคคลที่มีครอบครัวหรือคู่สมรส มีอิสระในการตัดสินใจเพื่อที่จะไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครน้อยกว่าผู้ที่โสด

1.6 การตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงของกลุ่มอาชีพกรรมกรและลูกจ้างที่มีรายได้
น้อยขึ้นอยู่กับผู้นำท้องถิ่นชั้นนำ

1.7 ลูกจ้างร้านขายของ - ลูกจ้างบริษัท-แม่บ้าน ไปลงคะแนนเสียงเพราะหัวหน้าคะแนน
จ่ายเงินให้แต่เป็นอาชีพที่ไปลงคะแนนเสียงมากที่สุด

1.8 ผู้ที่มีรายได้ต่ำเสี่ยงต่อการไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครเนื่องจากได้รับเงินและ
ผู้สมัครทำประโยชน์ให้มากที่สุด

1.9 ผู้ที่มีรายได้สูงเสี่ยงต่อการไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครเนื่องจากพรรคพวกร้องขอ

1.10 กลุ่มบุคคลที่มีอายุมากขึ้นความสนใจในการเลือกตั้งจะลดน้อยถอยลง

1.11 ระยะเวลาในการอยู่อาศัยน้อยส่งผลให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความสนใจ
การเลือกตั้งน้อยเท่านั้น

1.12 ระดับการศึกษาต่ำส่งผลให้ระดับความสนใจในการเลือกตั้งน้อยลงด้วย

1.13 ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำการพิจารณาเลือกหัวหน้าพรรคจะเน้นที่การพูดเก่งเป็น
หลักในการพิจารณา

1.14 ประชาชนส่วนใหญ่เมื่อได้รับการแจกเงินจะรับหมด

1.15 ประชาชนส่วนใหญ่ชี้แจงถึงสาเหตุของการไม่แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ
เมื่อรู้ว่ามีภาษีเสีย เพราะคิดว่าเสียเวลาในการแจ้งให้ทราบเพียงเพราะคิดว่าหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องคงทำอะไรที่กระทำผิดไม่ได้ และกลุ่มบุคคลที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือกลุ่มอาชีพรับ
ราชการและวิสาหกิจ

ขั้นตอนในการดำเนินการกิจกรรม

1. อธิบายเรื่องราวรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัยที่กำลังศึกษา
2. กำหนดตัวแปรหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินรายการซึ่งได้กล่าวถึงแล้วในบทนำ
3. เริ่มการสนทนาโดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการและกำกับการสนทนาของกลุ่มให้
เป็นไปตามหัวข้อที่ทำการศึกษา
4. สรุปการประชุมครั้งสุดท้าย

ผู้รับผิดชอบกิจกรรม

นายวิกรม บุญนุ่น นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนารุ่นที่ 2
รหัส 46G3337018 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รายงานการถอดเทป

วิทยานิพนธ์เรื่อง	แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษา เขตการเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	นายวิกรม บุญนุ่น สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา ศิลปศาสตร์ มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ประธานที่ปรึกษา	ดร.บุญอริ ยี่หะ
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ ทิพย์ธารา
กรรมการที่ปรึกษา	อ.อิสระ ทองสามสี

รายงานการถอดเทป กลุ่มที่ 1 ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ วันที่ 1 มีนาคม และวันที่ 1 เมษายน 2549
กลุ่มที่ 1 สถานที่ บ้านพักสารวัตรกำนันตำบลพะตงหมู่ที่ 3 ตำบลพะตง (กลุ่มอดีตกำนัน ภูมิภาค
เทพประสิทธิ์) จำนวน 6 ท่าน

รายงานการถอดเทป กลุ่มที่ 1 ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2549 และ 1 กรกฎาคม 2549
กลุ่มที่ 2 สถานที่ บ้านพักสารวัตรกำนันตำบลพะตงหมู่ที่ 3 ตำบลพะตง เป็นกลุ่ม กำนันเอนก
จินทาการ กำนันตำบลน้ำน้อย กำนันประยูทธ กาญจนแก้ว กำนันตำบลพะตง ประสานงานกับ
กลุ่มตำบลบ้านพรุ อันได้แก่ กลุ่มนายพิชารัตน์ ชุรรัตน์ รองนายกเทศบาลเมืองบ้านพรุ กลุ่ม
นายไพท ชุรรัตน์ และตัวแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพรุ (นายสุบิน แสงสา)
ทั้งหมดจำนวน 7 ท่าน

กลุ่มที่ 3 สถานที่ สถานีวิทยุชุมชน FM.105.25 อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นกลุ่มนายหาร
ร่วมด้วย กลุ่มอาจารย์ จรูญ กาลานุสนธิ์ อาจารย์ โรงเรียนบ้านทุ่งปรือ ต.พะตง อำเภอลาดใหญ่
จังหวัดสงขลา จำนวน 7 ท่าน 15 มกราคม 30 มกราคม 2550

กลุ่มที่ 4 สถานที่ สถานีวิทยุ มอ. อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นกลุ่มของนายพินิจ
สุวรรณคง จำนวน 6 ท่าน 5 20 กุมภาพันธ์ 2550

นายวิกรม บุญนุ่น (ผู้วิจัย)

1. บทสรุปของสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย **ฉวม** ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างดำเนินพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมเศรษฐกิจของตนเองเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการลงคะแนนเสียงโดยการคำนึงถึง การถูกร้องขอจากผู้ที่มีบุญคุณ เจ้านายที่ทำงาน เพื่อนฝูง ชักจูง อิทธิพลของครอบครัวและเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้ที่อยู่ในพื้นที่มานานเป็นตัวการในการกระทำความผิดในเรื่องของกฎหมายเลือกตั้ง ส่วนผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่มานาน (ต่ำกว่า 10 ปี) ความสนใจในเรื่องการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงนโยบายมีน้อย ส่วนใหญ่ยอมให้ถูกซื้อเสียงหรือหวั่นไหวไปเสียอาหาร ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการเลือกตั้งมีน้อย ใช้ค่านิยมของท้องถิ่นและของตนเองในการเลือกที่จะลงคะแนนเสียงให้ โดยไม่คำนึงถึงหลักการนโยบายค่อนข้างเยอะ ซึ่งประเด็นหลังนี้เกิดขึ้นเยอะกับกลุ่มของผู้ที่มีอายุมากขึ้น (ในระดับ 50 ปี เป็นต้นไป) รวมทั้งการถูกบีบบังคับจากผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการบังคับซื้อเสียง จักงานเลี้ยง เป็นต้น หลายๆ ท่านที่ได้รับเชิญมาเข้าร่วมในการพูดคุยในครั้งนี้มีความคิดเห็นอย่างไรในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว

ผู้เข้าร่วม (ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยและทำกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวค่อนข้างนานอันเนื่องมาจากสาเหตุของผู้เข้าร่วมไม่มีเวลาในการร่วมกิจกรรมในเวลานานนัก ทำให้ผลของการสรุปข้อมูลของการถอดเทปจึงเป็นไปในรูปแบบของการสรุปข้อมูลเพราะการพูดคุยจะค่อนข้างทิ้งห่างมากจนทำให้ไม่มีการต่อเนื่อง)

สรุปประเด็นของกลุ่มผู้เข้าร่วม **ตอบ** ก่อนอื่นต้องขอท้วงติงและไม่เห็นด้วยกับผลการวิจัย ในเรื่องการเน้นค่านิยมของกลุ่มบุคคลที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ในท้องถิ่น สำหรับการเลือกที่จะลงคะแนนเสียงให้กับ ส.ส. เพราะคิดว่า ผู้ที่มีอายุมากขึ้นน่าที่จะมีแนวคิดที่เป็นรูปธรรมและไม่บกพร่องถึงขนาดลงคะแนนเสียงโดยไม่คำนึงถึงตัวนโยบาย แต่ถ้ายังยืนยันที่จะลงความเห็นเห็นว่าผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมดังกล่าว ผู้เข้าร่วมคิดว่าปัญหาน่าที่จะเชื่อมโยงไปยังสภาพของการศึกษา ประสบการณ์ในการรับรู้ในเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง และความนิยมที่ปลูกฝังมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายายส่งผ่านมายังพ่อแม่ ซึ่งถ้าประเด็นนี้ยังอยู่ในบริบทของท้องถิ่น ผู้เข้าร่วมคิดว่าปัญหานี้ยังอยู่อีกนาน ประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมคิดว่าตอบได้ครอบคลุมทั้งอิทธิพลของครอบครัว และการเรียนรู้ในเรื่องของการเมืองการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้เข้าร่วมคิดว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปีลงมา จนถึงอายุ 18 ปี ก็ยังมีผลกระทบด้วยเช่นกัน

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือ อิทธิพลของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของครอบครัว ผู้เข้าร่วมได้ลงความเห็นว่าเป็นจากสภาพปัญหาทางด้านปากท้อง

เป็นหลัก ไม่มีใครปฏิเสธเงินที่วางอยู่ตรงหน้า ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นถึงแม้จะเป็นไปในช่วงระยะเวลาที่สั้นก็ตาม ปัญหาดังกล่าวถึงแม้จะเชื่อมโยงกับปัญหาทางการศึกษา แต่ผู้เข้าร่วมมีความคิดเห็นว่า แม้จะไม่รับก็ไม่ได้เพราะผู้ที่เข้ามาแจกเงินไม่ใช่บุคคลธรรมดา ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนมีอิทธิพลในพื้นที่ ความกลัวจึงส่งผลให้ต้องรับเงิน ส่วนประเด็นในด้านการถูกบังคับจากนายจ้าง ผู้เข้าร่วมมีความคิดเห็นว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่กล่าวได้ว่ากลิ่นไม่เข้าคายไม่ออก เพราะทุกๆ คนล้วนคิดว่านายจ้างเป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อตนเอง การได้เข้าไปช่วยเหลือนายจ้างของตนเองในเรื่องการลงคะแนนเสียงให้ ถือได้ว่าเป็นการตอบแทนอย่างหนึ่ง กลุ่มบุคคลดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูง ประเด็นนี้จึงเหมือนเป็นการยืนยันว่าการศึกษาค่อนข้างที่จะถูกแบ่งแยกกันอย่างชัดเจนกับปัญหาดังกล่าว

เมื่อกลับมามองปัญหาในเรื่องภายในชุมชนเองกล่าวคือ ผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนนานหรือพูดง่ายคือคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมานาน ประเด็นปัญหาของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะตกเป็นเครื่องมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำผิดกฎหมายการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่รูปแบบของปัญหาจะอยู่ที่การเป็นหัวคะแนนหาเสียงให้ หาเสียงด้วยการข่มขู่คนในชุมชน จัดงานเลี้ยง ฯลฯ ประเด็นปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากสภาพเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม กล่าวง่ายๆ คือ เป็นลูกน้อง เป็นลูกจ้างของผู้สมัครเอง หรือของหัวคะแนนระดับหัวหน้าศูนย์ประสานงาน และอยู่ในพื้นที่มานาน รู้ทางหนีทีไล่ในสภาพพื้นที่ได้เป็นอย่างดี รู้จักข้าราชการในพื้นที่เยอะ ทำให้สะดวกต่อการทำงาน ผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะอยู่ในรูปของเงินทองหรือสิ่งตอบแทน ซึ่งส่วนใหญ่อาจจะเป็นรถยนต์ ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ เมื่อผลประโยชน์ดังกล่าวค่อนข้างที่จะมีราคา การทำงานย่อมเป็นไปได้โดยเคร่งครัดและถวายหัว ส่วนผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่เมื่อดูข้อมูลแล้วทำให้เห็นชัดเจนว่าเป็นกลุ่มของผู้ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นงานโรงงาน บริษัทเอกชน อย่าลืมนะในเขตการเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดสงขลา เป็นเขตเศรษฐกิจ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจหมด แม้กระทั่งทรัพยากรทางด้านแรงงานทั่วไป ส่วนใหญ่ย้ายเข้ามาเพราะเหตุผลหลายๆ ประการด้วยกัน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงทำให้เขตการเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดสงขลา เป็นเขตการเลือกตั้งที่มีหลายตัวแปรหลายสถานะ บุคคลที่ย้ายเข้ามาอยู่ส่วนใหญ่ไม่มีอิสระต่อสภาพพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่มากมายนัก ยกตัวเช่น ปัญหาทางด้านสาธารณสุขไปโลก ส่วนใหญ่ผู้ที่เป็นเค็ดเป็นร้อนมากที่สุดคือชาวบ้านที่อาศัยในชุมชนมานาน มีใช้ผู้ที่ย้ายเข้ามาเพียงเพื่อต้องการทำงานเท่านั้น เพราะกลุ่มคนกลุ่มนี้คิดแต่การทำงานอย่างเดียวไม่เกี่ยวกับสำนึกในพื้นที่ (คล้ายๆ คำว่า “หุระไม่ใช่”) พฤติกรรมของกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ในเรื่องการเลือกตั้งจึงลื้อไปกับความสำนึกที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ชัดเจนว่าน้อยมาก เช่น เมื่อมีการหาเสียงในครั้งใดกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้จะไม่คำนึงถึง

แนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหานั้น และจะคำนึงถึงผลกระทบในเรื่องของการไม่ไปเลือกตั้งเท่านั้น ประเด็นต่อมาที่ค่อนข้างจะมีปัญหามากที่สุดคือ เรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเลือกตั้งซึ่งมีน้อยเหลือเกิน ตรงนี้กลุ่มผู้เข้าร่วมเข้าใจว่าปัญหาน่าจะเกิดจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน ที่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นในเรื่องของกฎหมายการเลือกตั้งเกินไปนัก เพราะหันไปทางไหนก็มีแต่เรื่องการเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่โดยลืมนึกไปว่าการเลือกตั้งมีมากกว่านั้นเยอะ ปัญหาที่ตามมาและแก้ไม่ตกคือ การทำตามใจที่ตนเองต้องการ เช่น ทำตามค่านิยมที่มีมาตั้งแต่อดีต ตนเองไม่อยากจะยุ่งกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบอกเบาะแสในการกระทำผิดการเลือกตั้ง เพียงเพราะเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมีแค่ กกต. เพียงหน่วยงานเดียว (ซึ่งปัจจุบันคนในพื้นที่ก็ไม่ไว้วางใจและไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งคิดว่าไม่อยากเปลืองตัว) ลืมนึกไปว่ายังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอีก เช่น สถานีวิทยุ ตำรวจ หรือแม้กระทั่งกลุ่มเอ็นจีโอต่างๆ สรุปแล้วกลุ่มบุคคลในพื้นที่ได้รับข่าวสารเพียงด้านเดียวคือประชาสัมพันธ์ที่มาจาก กกต. เท่านั้น

สำหรับประเด็นในด้านการถูกผู้นำท้องถิ่นชี้หน้า ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มคิดว่าสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นจาก

1. กลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะรวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็ง จนสามารถที่จะต่อรองกับผู้นำท้องถิ่นที่ตั้งตนเป็นหัวคะแนนหรือผู้สมัครได้ (บางท่านให้เครดิตกับปัญหาทางด้านความรู้ ชาดิกานิด ภาคี) และขาดแคลนแม้กระทั่งความปรารถนาอย่างจริงจังของคนที่มีความรู้หรือโอกาสมากกว่าต่อพวกเขา กล่าวง่ายๆ คือ เมื่อนักการเมืองยังอยากที่จะทำให้กลุ่มชาวบ้านขาดแคลนเพื่อประโยชน์ในการต่อรอง มากกว่าที่จะปล่อยให้ตนเองต้องไปต่อรองกับนักการเมือง ปัญหานี้ถือว่าสำคัญและน่าเห็นใจ

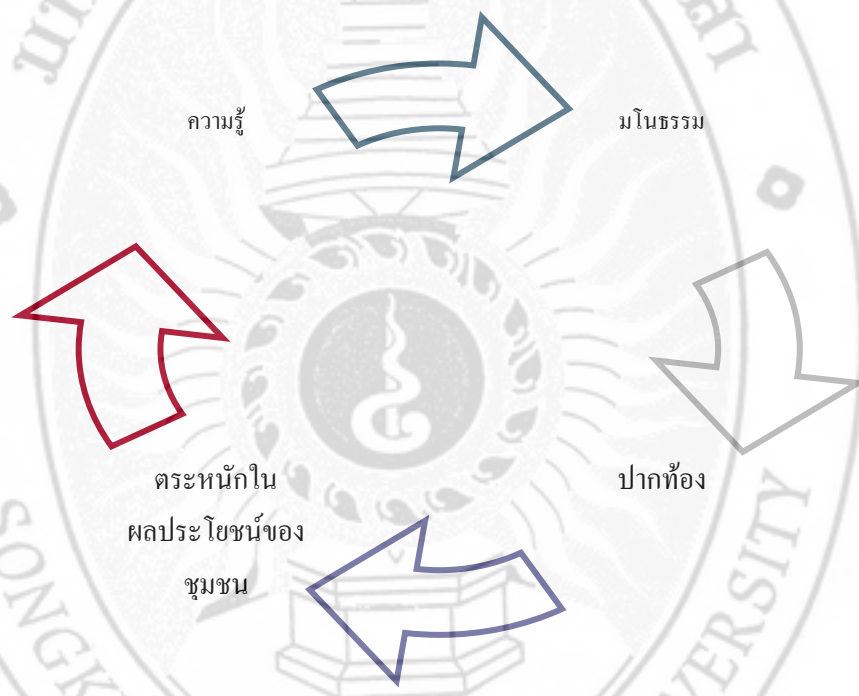
2. ผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลมากสามารถที่จะบงการให้เลือกคนโน้นคนนี้ได้

3. คนที่มีรายได้ต่ำจะมีความรู้สึกในด้านชาติพันธุ์ ฐานะทางสังคมที่ตกต่ำ เมื่อนำตนเองไปเปรียบเทียบกับคนที่มีฐานะดีกว่า ส่งผลให้ปัจจุบันกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้กำลังจะสร้างพื้นฐานทางสังคมใหม่โดยมีความคิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่ (ความรู้สึกที่ด้อยค่าและต้องเชื่อฟังผู้ที่มีอิทธิพลต่อตัวเองมากกว่า) เป็นความถูกต้องและต้องปฏิบัติตาม พฤติกรรมอย่างนี้เป็นพฤติกรรมที่น่าแปลกใจสำหรับตัวผู้เข้าร่วมเองซึ่งระยะหลังๆ กำลังจะกลายเป็นค่านิยมซึ่งน่าเป็นห่วงอยู่

ประเด็นสุดท้ายในเรื่องของการรับเงินที่มีการแจกจากหัวคะแนน สำหรับประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมฟังดูเผินๆ เหมือนกับปัญหาธรรมดา แต่เมื่อมองให้ลึกลงไปกลับคิดว่าเป็นปัญหาที่ค่อนข้างเชื่อมโยงกับปัญหาของหัวคะแนนที่มีอิทธิพลหรือผู้นำท้องถิ่นที่มีบารมีมากๆ กลุ่มบุคคลกลุ่มนี้จะเข้ามาบีบบทบาทต่อชาวบ้านในลักษณะของ

1. กลุ่มบุคคลที่มีความแรงกลัวต่ออำนาจนอกกฎหมายมาก
2. ขาดความเคารพในตนเอง/คำนึงถึงกฎหมายการเสีสิทธิมากจนเกินไปจนลืมนึกถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม (ผู้เข้าร่วมเสนอบทบาทของกฎหมายการเสีสิทธิ 8 ประการ)
3. อัดคััดขัดสนในเงินทองและความเป็นอยู่

กล่าวโดยสรุป สำหรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมการเลือกตั้งผู้เข้าร่วมทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ข้อนิยามของสภาพปัญหาโดยจะเชื่อมโยงกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นได้เป็นอย่างดีซึ่งแผนภาพดังกล่าวจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

สำหรับคำอธิบายในแผนภาพ ผู้เข้าร่วมทั้ง 4 กลุ่ม เกือบจะให้คำจำกัดความที่เหมือนกันว่า เส้นลูกศรทั้ง 4 เส้น ถ้าไม่สมดุลซึ่งกันและกัน หรือไม่ทำให้ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คงยากที่จะแก้ไข เพราะนักการเมืองจะทำให้ชาวบ้านคัดค้านกับปัญหาด้วยเงิน ไม่รู้จักพอ นักการเมืองกลายเป็่นนักการเมืองน้ำเน่า เพราะเจอกับการร้องขอที่ไม่รู้จักพอของประชาชน

2. บทสรุปของแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ถาม จากผลในการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาของผู้เข้าร่วม ขั้นตอนต่อไป ผู้เข้าร่วมจะใช้วิธีอย่างไรในการแก้ไขปัญหา แต่ทั้งนี้อยากจะให้นำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเข้ามาร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อผลในการแก้ไขที่ยั่งยืนต่อไป

ตอบ สำหรับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่มาของปัญหา ผู้เข้าร่วมคิดว่าจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา เพื่อความสะดวกในการเรียงลำดับก่อนหลังในการแก้ไขและพัฒนา ผู้เข้าร่วมได้ทำการนำเสนอเป้าหมายให้ครอบคลุมสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ โดยจะทำการแยกออกเป็น 2 ประเด็นด้วยกัน กล่าวคือ

1. สร้างฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้พื้นฐานทางด้านทรัพยากรทั้งทางบุคคลและของหน่วยงานในพื้นที่ให้มีประโยชน์มากที่สุด ผู้เข้าร่วมเห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานการศึกษาและหน่วยงานราชการ ทั้งของเอกชนและของรัฐที่จะต้องเข้ามาดูแลและให้ความรู้ทางด้านการเมืองการเลือกตั้งให้มากยิ่งขึ้น

2. ผลักดันการจัดตั้งกลุ่มรณรงค์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนรู้และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ยั่งยืนของมหาชนมากกว่าผลประโยชน์ที่เป็นของส่วนตัว และกลุ่มสอดส่องดูแล/ป้องปรามการทุจริตการเลือกตั้ง โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กกต. และกลุ่มชาวบ้านจัดตั้ง ทั้งนี้กลุ่มผู้เข้าร่วมได้เสนอแม่แบบของกลุ่ม อปพร. หรืออาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน ซึ่งเคยประสบผลสำเร็จในด้านการป้องกันภัยในชุมชนในรูปแบบต่างๆ ของพื้นที่รอบนอกอำเภอหาดใหญ่ เช่น ตำบลพะตง บ้านพรุ เป็นต้น โดยหน่วยงานนี้ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงยังเป็นกำนันตำบลต่างๆ

จากนั้นผู้เข้าร่วมได้ทำการเสนอรูปแบบของการผลักดันการจัดตั้งกลุ่มรณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งเป็นอันดับแรก โดยมีการเสนอรูปแบบของการจัดตั้งกลุ่ม ซึ่งผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เสนอแนะให้เป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

1. เรียกประชุมลูกบ้าน เพื่อทำการชี้แจงและรับทราบเหตุผลในการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมหวั่นใจไม่น้อย เพราะอาจจะไม่มีผู้เข้าร่วมกลุ่มมากตามที่ต้องการ แนวทางที่เสนอไว้ก็คือค่อยๆ กระตุ้นและผลักดันความคิดของชาวบ้านเอง เพื่อให้เห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงที่ประสบอยู่ การเข้ามามีมือของชาวบ้านน่าจะมีมากขึ้นตามลำดับ

2. ทำการฝึกอบรมบรรยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นอย่างไรและให้ชัดเจน การเรียนรู้เรื่องการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจโดยการใช้สื่อต่างๆ ให้เป็นประโยชน์

3. แบ่งกลุ่มของผู้เข้าร่วมให้ครอบคลุมตารางเวลาในระยะเวลาทำงาน

สำหรับแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ผู้เข้าร่วมได้ทำการเสนอแนะวิธีการในการดำเนินการ เพื่อที่จะให้บรรลุถึงรูปแบบการจัดตั้งกลุ่มพรรคเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้ง จำนวน 2 โครงการด้วยกันคือ

(1) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของสมาชิก ซึ่งเป็นโครงการที่จะส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนในการจัดทำแผนการดำเนินงานต่างๆด้วยตนเอง

(2) โครงการการนำเอาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาอบรมสมาชิก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้ความสามารถในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับการสร้างฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้พื้นฐานทางด้านทรัพยากรทั้งทางบุคคลและของหน่วยงานในพื้นที่ให้มีประโยชน์มากที่สุด ผู้เข้าร่วมเล็งเห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานการศึกษาและหน่วยงานราชการ ทั้งของเอกชนและของรัฐที่จะต้องเข้ามาดูแลและให้ความรู้ทางด้านการเมืองการเลือกตั้งให้มากยิ่งขึ้นนั้น ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนะให้เป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

1. การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการเลือกตั้ง โดยการใช้สื่อต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ทั้งในระดับชุมชนและระดับครอบครัว

2. เฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น กกต. เจ้าพนักงานตำรวจในการที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ดูแล จับกุม ผู้ที่กระทำความผิดร่วมกับกลุ่มพรรคทุกครั้ง

สำหรับแนวทางในการดำเนินงานทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ ผู้เข้าร่วมได้ทำการเสนอแนะวิธีการในการดำเนินการ เพื่อที่จะให้บรรลุถึงรูปแบบการเรียนรู้และการเฝ้าระวังการกระทำผิด จำนวน 3 โครงการด้วยกันคือ

(1) กิจกรรมกลุ่มการดูแลสอดส่องการกระทำผิดการเลือกตั้ง

(2) โครงการการรณรงค์ในเรื่องของการเลือกตั้งผ่านสื่อชุมชน/ใบประกาศ/สื่อบุคคล

(3) โครงการการนำเอาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานในกลุ่มสมาชิกและสภาพพื้นที่มาแก้ไขโดยใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย